

Täysistunto

Tiistai 15.6.2021 klo 14.00—16.55

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain eräiden säännösten sekä oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 247/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 11/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 11/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä. [Leena Meri: Arvoisa puhemies! Saisinko esitellä ensin? En tajunnut pyytää etukäteen puheenvuoroa.] — Joo, valiokunnan puheenjohtaja Meri, olkaa hyvä. — Anteeksi, edustaja Hyrkkö.

Keskustelu

16.17 **Leena Meri ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Esittelen valiokunnan mietintöä:

Ulkomaalaislakia muutettiin viime kaudella niin, että julkisista varoista kustannetun avustajan läsnäoloa turvapaikkapuhuttelussa rajoitettiin ja valitusaikoja lyhennettiin. Oikeusapulakia muutettiin säätämällä kansainvälistä suojelua koskeville asioille kiinteät asiakohtaiset palkkiot. Nämä tulivat voimaan syksyllä 2016. Tässä esityksessä ehdotetaan, että edellä mainitut ulkomaalaislain ja oikeusapulain erityissäännökset kumotaan. Tavoitteena on vahvistaa kansainvälistä suojelua hakevien oikeusturvaa ja perus- ja ihmisoikeuksia sekä yhdenmukaistaa oikeusapua muihin asiaryhmiin verrattuna. Niin ikään tavoitteena on sujuvoittaa prosessia. Valiokunta on kannattanut esityksen tavoitteita ja puoltanut esitykseen sisältyvien lakiehdotuksien hyväksymistä. Myös hallintovaliokunta on puoltanut esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia.

Kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa oikeusapua on mahdollista saada tämän muutoksen myötä paremmin hallintovaiheeseen eli siihen vaiheeseen, jossa turvapaikkahakemus jätetään ja käsitellään Maahanmuuttovirastossa. Vuonna 2016 voimaan tulleen ulkomaalaislain muutoksen mukaan oikeusapuun ei kuitenkaan kuulu avustajan läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa, ellei se ole erityisen painavista syistä tarpeen tai hakijana ole alaikäinen. Tässä esitetään nyt säännöksen kumoamista, ja se merkitsee sitä, että jatkossa avustaja voi osallistua puhutteluun tarpeen mukaan ja hän voi saada avustamisesta oikeusapulain mukaisesti palkkion valtion varoista. Ulkomaalaisen oikeudesta saada oikeusapua kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa säädetään siten jatkossa ainoastaan oikeusapulaissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 76/2021 vp

Lakivaliokunta on siis kannattanut ehdotettua muutosta. Kyse on oikeudellisesti haastavista asioista, joissa väriiden ratkaisujen seuraukset voivat olla vakavat. Hakijana on usein henkilö, joka ei tunne suomalaista yhteiskuntaa ja oikeusjärjestelmää eikä osaa kieltä tai on haavoittuvassa asemassa esimerkiksi alaikäisyytensä vuoksi. Mietinnössä korostetaan puhuttelun keskeistä asemaa kansainvälisen suojelun ja turvapaikan edellytysten selvittämisessä ja ratkaisemisessa, minkä vuoksi pidetään tärkeänä, että kaikki seikat selvitetään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Maahanmuuttovirastolla on toki viran puolesta selvitysvelvollisuus, mutta virastolta saadun selvityksen mukaan oikeudellisen avustajan poissaolo puhuttelusta on lisännyt erilaisten prosessia osaamattomien tukihenkilöiden läsnäoloa.

Avustajan läsnäolon puhuttelussa ei asiantuntijakuulemisen perusteella arvioida varsinaisesti vähentävän hallinto-oikeudelle tehtävien valitusten tai hallinto-oikeudessa pidettävien suullisten käsittelyjen määrää, mutta sen arvioidaan voivan parantaa valitusten laatua sekä vähentävän hallintotuomioistuimessa esitettäviä menettelyvirheväitteitä tai kokonaan uusien turvapaikkaperusteiden esittämistä vasta valitusvaiheessa.

Mietinnöstä ilmenee, että jotkut asiantuntijat toivovat valiokuntakäsittelyssä esiin, että lakiin tulisi jatkossakin sisältyä erityissäännös, jonka mukaan avustajan läsnäolo puhuttelussa olisi vain silloin, kun se ei ole tarpeetonta huomioon ottaen hakijan kyky esittää itse selvitystä. Lakivaliokunnan mukaan asiaa koskevasta oikeusapulain yleisesti sovellettavista säännöksistä ilmenee kuitenkin jo ennestään, että oikeusapu kattaa tarpeelliset toimenpiteet. Valiokunta katsoo, että oikeusapulain yleisesti sovellettavat säännökset ovat selkeät ja riittävät myös kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa ja että avustajan osallistuminen turvapaikkapuhutteluun ei siten tule olemaan automaattista eikä kyse ole hakijan subjektiivisesta oikeudesta.

Tässä esityksessä muutetaan ja palautetaan myös valitusaikoja siten, että valitus on tehtävä 21 päivän kuluessa Maahanmuuttoviraston päätöksen tiedoksisaannista, ja valitusaika korkeimpaan hallinto-oikeuteen muuttuu nykyisestä 14 päivästä siten, että yleinen valitusaika on 30 päivää.

Ulkomaalaislain erityissäännösten vaikutuksia on lainmuutosten voimaantulon jälkeen selvitetty useissa hankkeissa. Esityksestä ilmenee, että tavallista lyhyemmät valitusajat ovat saattaneet johtaa siihen, että valituksia ei ole ehditty tehdä ajoissa tai ne on tehty puutteellisina. Niin ikään on arvioitu, ettei valitusaikojen lyhentämisellä ole ollut suurta merkitystä prosessin kokonaiskeston kannalta, eikä valitusaikojen lyhentämisen ole arvioitu tehostaneen tai nopeuttaneen asioiden käsittelyä. Myös lakivaliokunnan asiantuntijakuulemisissa on tuotu esille edellä mainittuja seikkoja sekä katsottu, että valitusaikojen lyhentämisellä ei ole päästy niihin tavoitteisiin, joihin muutoksella aikanaan pyrittiin.

Mietinnössään valiokunta kannattaa ehdotettua muutosta katsoen yhdenvertaisuus- ja oikeusturvanäkökohtien puoltavan sitä, että turvapaikkapäätösten valitusaika on yhdenmukainen muiden asiaryhmien kanssa. Normaalin valitusajan katsotaan myös edistävän valituksen laatimista ajoissa ja laadukkaasti ja sujuvoittavan tuomioistuinkäsittelyä.

Mietinnössä pohditaan myös tätä palkkioperusteasiaa, ja oikeusapulain nojalla yksityiselle avustajalle vahvistetaan kohtuullinen palkkio tarpeellisista toimenpiteistä niihin käytetyn ajan perusteella ja välttämättömästä matkustamisesta ja ajanhukasta sekä kuluista. Tästä poiketen kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa yksityiselle oikeusavustajalle vahvistetaan nykyisin kohtuullinen asiakohdainen palkkio, ja tähän ehdotetaan muutosta siten, että tämä erityissäännös kumotaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 76/2021 vp

Valiokuntakäsittelyssä oikeusapulain erityissäännösten mukaiseen asiakohtaiseen palkkioon on nähty liittyvän sekä etuja että haittoja. Palkkion määräävien tuomioistuinten ja oikeusaputoimistojen kannalta asiakohtainen palkkio on ollut helppo ja nopea käsitellä. Toisaalta yksityisen avustajan kannalta palkkio on jo voinut johtaa siihen, että perehtyneet avustajat eivät välttämättä ole saaneet työstään sitä vastaavaa korvausta.

Useissa oikeusavusta tehdyissä tutkimuksissa ja selvityksissä asiakohtainen malli on katsottu ongelmalliseksi erityisesti siltä kannalta, että asiantuntevien avustajien mahdollisuus hoitaa kansainvälistä suojelua koskevia asioita vaarantuu, koska liian alhaiseksi koetut palkkiot voivat karsia päteviä avustajia. Valiokunta on päätenyt myös tältä osin mietinnössään tukemaan palkkioperusteen muuttamista ajankäyttöön sidotuksi. Muutoksen etuna on, että tuntiperusteisen palkkion määräämisessä voidaan ottaa huomioon kunkin asian vaatima todellinen työmäärä.

Valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös esityksen taloudellisiin vaikutuksiin ja todennut mietinnössään, että resurssien riittävyyden seuranta on erittäin tärkeää. Koronavirustilanteen vuoksi uusien turvapaikanhakijoiden määrä on vähentynyt, mutta virusepidemian hellittäessä se voi lähteä taas nousuun. Oikeusaputoimistoon tarvitaan lisähenkilökuntaa, koska lakimuutosten jälkeen oikeusavustajat osallistuvat nykyistä useammin turvapaikkapuhutteluun.

Mietinnössä on arvioitu saadun selvityksen mukaan, että oikeusaputoimistoon tarvitaan lisähenkilökuntaa ja määrärahan tarve vuonna 21 kasvaa 700 000 euroon ja vuodesta 22 lukien 920 000 euroon. Yksityisille avustajille maksettavat korvaukset myös kasvavat 380 000 euroon vuodesta 21 lukien.

Valiokunta on tuonut esille myös sitä, että se on käsitellyt juuri julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 22—25, ja tässä on haluttu tuoda esille sitä, kuinka siellä oikeudenhoidossa ja oikeusavussa on nyt jo erittäin kireää ja tiukkaa ja määräaikaista virkoja on erittäin runsaasti. Saadun selvityksen mukaan tämä vaikeuttaa merkittävästi julkisen oikeusavun asiakkaiden asioiden hoitoa ja vaarantaa oikeusturvaa.

Valiokunnan päätösesityksenä on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 247/2020 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Mietintö sisältää perussuomalaisten vastalauseen lakiehdotusten hylkäämiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

16.27 **Saara Hyrkkö vihr:** Arvoisa puhemies! Käsitellyssä on tärkeä uudistus, joka vahvistaa haavoittuvassa asemassa olevien oikeusturvaa ja mahdollisuutta saada laadukasta oikeusapua. Tässä uudistuksessa tosiaan kumotaan viime hallituskauden heikennyksiä turvapaikanhakijoiden oikeusturvaan. Se tarkoittaa kolmea keskeistä muutosta: valitusajat ja avustajien palkkiot palautetaan normaaleiksi, ja asiantunteva avustaja voi tarvittaessa olla mukana prosessin alusta asti.

Arvoisa puhemies! Oikeusturvakysymykset korostuvat kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa, ja juuri siksi tämä uudistus on tarpeellinen ja oikeudenmukainen. Kyse on oikeudellisesti haastavista asioista, joissa väärrien ratkaisujen seuraukset voivat olla erittäin vakavia. Turvapaikkaprosessissa selvitetään, onko hakija vaarassa joutua olosuhteisiin, joissa häntä uhkaa kuolema tai kidutus tai muu julma tai epäinhimillinen kohtelu. Hakijat eivät yleensä tunne suomalaista yhteiskuntaa, oikeusjärjestelmää tai kieltä. Hakija voi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 76/2021 vp

myös olla haavoittuvassa asemassa traumaattisten kokemusten, terveydentilan, alaikäisyyden tai muun syyn vuoksi. Nämä seikat korostavat tarvetta oikeudelliseen apuun.

Arvoisa puhemies! Turvapaikkaprosessi voi olla elämän ja kuoleman kysymys. Aivan jokaisessa tapauksessa olennaista on rakentaa luottamusta sekä huolehtia hakijan oikeusturvasta ja inhimillisestä kohtelusta. Turvapaikkamenettelyssä nimenomaan alkuvaiheen hyvä laatu varmistaa hakijoille oikeudenmukaisen ratkaisun ja asianmukaisen käsittelyn sekä säästää viranomaisten voimavaroja.

Nykytila ei ole kestävä. Asiasta tehdyt selvitykset ovat yksiselitteisesti tuoneet ilmi, että vuonna 2016 tehtyjen muutosten vaikutukset ovat olleet kielteisiä. Oikeusavun saatavuutta ja laatua heikennettiin ja valitusaikaa kiristettiin. Silti toivotut vaikutukset, säästöt tai nopeutetut käsittelyajat, nämä tavoitteet, eivät toteutuneet.

No, nyt teemme muutoksen. Jatkossa asiantuntevalla avustajalla on tarvittaessa mahdollisuus olla turvapaikanhakijan mukana jo turvapaikkapuhuttelussa. Valitusajat palautetaan yhdenmukaisiksi muiden hallintoasioiden kanssa, ja avustajat saavat tekemästään työstä asianmukaisen korvauksen. Nämä muutokset saivat lakivaliokunnan kuulemilta asiantuntijoilta laajasti kannatusta.

Arvoisa puhemies! Vielä on tehtävää tämänkin jälkeen. Jatkotyössä on mielestäni syytä korjata valituslupakynnys yleisten säännösten mukaiseksi, varmistaa avustajien pätevyys sekä parantaa hakijoiden mahdollisuutta valita oma avustajansa jo prosessin alkuvaiheessa. Avustajien pätevyyden ja huolellisuuden varmistamiseen liittyvä arviointi on käynnissä ministeriössä parhaillaan, ja nyt kesän aikana on tarkoitus arvioida uusien toimenpiteiden tarvetta. Asiantuntijakuulemisten perusteella lakivaliokunta pitää perusteltuna arvioida myös sitä, onko tarpeen laajentaa yksityisten avustajien käytön mahdollisuuksia hallintovaiheessa yleisesti tai kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa. Tämä voisi parantaa hakijan mahdollisuutta valita avustajansa jo prosessin alkuvaiheessa ja tarvittaessa myös yksityisiä avustajia hyödyntäen. Tähän liittyen lakivaliokunta huomauttaa mietinnössään, että jo voimassa oleva sääntely edellä todetuin tavoin mahdollistaa ohjauksen yksityiselle avustajalle useastakin syystä. Asiantuntijakuulemisten perusteella käytännöt tämän mahdollisuuden hyödyntämisen suhteen ovat kuitenkin hyvin vaihtelevia.

Arvoisa puhemies! Tätä uudistusta on käsitelty eduskunnassa jo pitkään. Samaan aikaan moni ihminen ja moni perhe on odottanut näitä uudistuksia jo kauan. Osalle ne tulevat liian myöhään. Nyt kumottavia heikennyksiä oikeusturvaan ei tietenkään olisi pitänyt ensinkään tehdä, mutta on hyvä, että tilanne nyt vihdoin korjataan, kuten jo hallitusohjelmassa on sovittu.

Tässä uudistuksessa on kyse ihmisoikeuksista, oikeusvaltiosta ja yhdenvertaisesta kohtelusta, siitä, että suojelua ja turvaa tarvitsevat voivat luottaa siihen, että apua on saatavilla. Lakivaliokunnan mietintöön jätetty perussuomalaisten vastalause ei ole tutkimusten ja asiantuntijalausuntojen valossa kestävä. Se jättäisi voimaan nykytilan, johon liittyy aivan kiistattomia ongelmia.

Arvoisa puhemies! Ihmisarvo ei ole kiinni taustasta, lompakon paksuudesta tai synnyinmaasta, se on jokaiselle yhtäläinen. Jokaisella on oikeus elää, oikeus elää turvassa ja oikeus elää vapaana sorrosta ja vainosta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 76/2021 vp

16.31 **Jenna Simula ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että turvapaikanhakijalla olisi julkisin varoin kustannettu avustaja myös turvapaikkapuhuttelussa ja että turvapaikkapäätöksiä koskevia valitusaikoja pidennettäisiin. Oikeusavusta puolestaan maksettaisiin asiakohtaisen palkkion sijaan tuntiperusteinen korvaus.

Arvoisat edustajakollegat! Tämä hallituksen esitys on tyyppiesimerkki niistä maahanmuuton epäsuorista kustannuksista ja näiden kustannusten noususta, mistä me perussuomalaiset olemme laajalti puhuneet. Nämä pienet purot eri sektoreilla muodostavat maahanmuutosta joillekin jopa tuottavan bisneksen, joka kuitenkin kustannetaan pääosin julkisista varoista joko suoraan tai epäsuorasti, kuten järjestöavustuksina, avustuspalkkioina ja viranomaisten palkkoina.

Jo tälläkin hetkellä avustajaa voi käyttää turvapaikkapuhutteluissa, jos siihen on erityinen syy. Näitä syitä ovat muun muassa turvapaikanhakijan alaikäisyys, luku- ja kirjoitustaidottomuus tai esimerkiksi traumatisoituminen. Nykyisessäkin mallissa jokainen turvapaikanhakija voi käyttää avustajaa ennen ja jälkeen turvapaikkapuhuttelun. Käytännössä avustajan läsnäololla ei ole merkittävää vaikutusta turvapaikkapuhutteluissa, koska viranomaisella on lähtökohtaisesti korostettu selvittämisvelvollisuus. Toisin sanoen sellaisille turvapaikanhakijoille, jotka kykenevät itse oman asiansa hoitamaan, voidaan jatkossa palkata avustaja yhteiskunnan varoista, jolloin avustusmenot luonnollisesti kasvavat. Siirtyminen asiakohtaisesta palkkiomallista tuntiperusteiseen palkkioon lisää sekin hallinnon kuormitusta ja siten julkisia menoja.

Valitusajan pidentäminen nykyisestä 14 päivästä 30 päivään lisää sekin valtion menoja entisestään. Turvapaikanhakija viettää vastaanottopalveluiden piirissä pidemmän ajan, jolloin vastaanottomenot kasvavat samassa suhteessa. Arviomme mukaan lisäkustannuksia tulisi nykyisellä turvapaikanhakijamäärällä vuosittain noin 4 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten näkökulmasta suomalaisilta kerättyjä verovaroja tulisi käyttää suomalaisten palveluihin ja hyvinvointiin. Esimerkiksi koronaviruksen aiheuttamaa sosiaali- ja terveystenonien kasvua emme edes vielä tiedä, muista taloudellisista iskuista puhumattakaan. Silti hallitus katsoo, että tällaiseen palveluntarjoamiseen ja lisämenoihin meillä olisi varaa — siis verovaroista kustantaa. Kyse on todellakin arvovalinnoista ja siitä, pannaanko asioita tärkeysjärjestykseen vaiko ei.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Ja edustaja Koponen, olkaa hyvä.

16.34 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Marinin hallitus on laajentamassa turvapaikanhakijoille annettavaa oikeusapua kumoamalla viime hallituskaudella tehtyjä erityissäännöksiä ulkomaalais- ja oikeusapulakiin. Esitys tulisi toteutuessaan kasvattamaan valtiontalouden kustannuksia, lisäämään valitusten tehtailua ja sitä kautta hallintotuomioistuinten työmäärää, pidentämään käsittelyaikoja ja viemään henkilöstöresursseja oikeusaputoimistoista. Mikäli avustajat työllistetään jatkuvilla turvapaikkapuhutteluilla, on olemassa vakava riski siitä, ettei heidän työaikansa yksinkertaisesti enää riitä esimerkiksi ositus- ja perintöriitoja, lasten huoltoa ja elatusta, rikosasioita ja työriitoja koskeviin asioihin. Avustajan läsnäololla puhuttelussa ei lähtökohtaisesti ole merkittävää vaikutusta asian selvittämiseen, vaikka hallituksen esityksessä niin väitetäänkin. Siitä syystä avustajan tulisi siis jatkossakin osallistua turvapaikkapuhutteluun vain, jos se on ehdottoman tarpeellista hakijan oikeusturvan ja asian selvittämisen kannalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 76/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Meri, olkaa hyvä.

16.36 **Leena Meri ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Perustelen joitakin näkökohtia nyt eduskuntaryhmän jäsenenä — äsken valiokunnan puheenjohtajana esittelin mietinnön — ja muutamia näkökohtia sen perusteella, miksi esitämme tämän lakiehdotuksen hylkäämistä.

Asiantuntijakuulemisissa tuli esille tästä avustajan läsnäolosta turvapaikkapuhuttelussa: Erityisesti Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri, joka hoitaa runsaasti näitä avustustehtäviä, kertoi siitä, että oikeusaputoimistoissa on erittäin vähän jo nyt tällä hetkellä resursseja, ja he kertoivat, että yhden hakijan puhuttelu voi kestää jopa kolme päivää, ja he totesivat, että työvoimaa puhutteluihin osallistumiseen ei siis tällä hetkellä ole ja jonot ovat oikeusaputoimistoissa pitkiä jo tällä hetkellä etenkin pääkaupunkiseudulla. No, nyt tähän on korvamerkitty rahaa, ja kuten tässä edellisessä puheenvuorossa tuli esille, maahanmuutto ja maahanmuuttajien asiat tuntuvat olevan se kohta, jossa rahaa löytyy. Kuten kerroin tuossa aiemmassa esittelypuheenvuorossa, lakivaliokunta toi esille jo julkisen talouden suunnitelmaa koskien, että meidän oikeudenhoito ja perusrahoitus on ollut jo vuosia kriisissä. Siellä on erittäin paljon kuormittavuutta, ja ihmiset ovat siellä väsyneitä ja resurssipula on kova, mutta tämä on aina aihe, johon sitten kuitenkin tuntuu löytyvän sitä lisäresursseja.

Ja tässä oikeusaputoimiston lausunnossa todetaan: ”Mikäli olemassa olevat avustajat työllistetään jatkuvilla puhutteluilla, on vakava riski siitä, että aikoja ei voida antaa oikeusaputoimistoissa esimerkiksi ositus- ja perintöriitoihin, lasten huolto- ja elatusasioihin, rikosasioihin, työriitoihin, työeläkevalituksiin ja näin edelleen.” Ja hallinnollisesta työtaakasta he myös puhuivat tältä osin, jos tätä palkkion perustaa muutetaan. Oikeusaputoimistoista tuli hyvää palautetta kyllä siitä, että tämä taksakohtainen palkkioperustelu on helpottanut heidän työmääräänsä, ja nyt se taas nousee, ja se on myös sitä hallinnollista työtaakkaa, mitä pitäisi voida vähentää.

Lisäksi kysimme valiokuntakuulemisessa siitä, vähentääkö avustajan käyttö puhutellussa muutoksenhakujen määrää, juuri tästä, tuleeko se laadukkaammaksi. No tietysti Maahanmuuttovirastolla on selvittämisvelvollisuus, mutta Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri kertoi vastauksessaan, että se riippuu tapauksesta, mutta he totesivat, että vaikka jokaisessa puhuttelussa olisi avustaja, silti lähes kaikista kielteisistä päätöksistä valitetaan, joten vaikutus lienee melko vähäinen. Ja tämä on minusta sellainen asia, että ei sitä tällä ratkaista, että sinne laitetaan nyt sitten avustajat heidän joukkoonsa istumaan. He kertoivat myöskin, että tärkeämpää olisi, että nämä henkilöt saavat neuvontaa ennen puhuttelua — ei niinkään se, että siellä puhuttelussa välttämättä istutaan — niin että voitaisiin kertoa, mitä asioita siellä pitää ottaa esille, kun siellä kuitenkin puhuttelija toimii virkavastuulla ja Maahanmuuttoviraston henkilökuntaahan on vahvasti koulutettu. Oikeusapu- ja edunvalvontapiiri kertoi, että puhuttelussa avustajalla on vain rajalliset mahdollisuudet puuttua siihen, jos hakija puhuu ristiin.

Ja tiedän, että se esitetään toisessa käsittelyssä, mutta tuon jo tässä esille sen, että meillä on kyllä asiantuntijakuulemisiin perustuvia perusteluita sille, miksi tämä lakiehdotus ja lakiehdotukset tulisi hylätä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 76/2021 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 247/2020 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.